

Асәрханәр

**СИКМЕ, ЧУПМА
ЮРАМАСТЬ**

Артроз аптратсан ыратнине чакарма чирлө сыпә сине ыхра сёткененче йөпетнө марля сыха хурса сирөплөтмелле.

1. Сикме юрамасть. Чупни, сикни, кукленни сыппа йывәрлөх күрет, вәл арканма пуслать. Пуринчен те ытларах шывра ишни, велосипедпа ярәнни, супинаторлә кроссовка тәхәнса уса сывләшра хәвәрт утни усәллә.

2. Көлетке виҗине чакармалла. Ытлаши виҗе сыпәсене хушма йывәрлөх күрет. Җавәнпа травматолог патне пыракан пациентсен 70 проценчө – самәр сынсем. Йывәрәш виҗерен ытлаши пулсан начарланма тәрәшмалла. 5 килограмран ытла тиев йәтмалла мар.

3. Менюна пуянтатмалла. Рациона тәварламан тинөс пулли, ешөл /петрушка, сельдерей/ көртмелле. Сыпәсене кирлө кальци сөт симөҗсөсенче, уйрамах тәпәрчәпа хытә сырта, кунжут вәрринче пур. Калипе банан, абрикос, пөвер, брокколи, кәмпа, шәккалат пуян. Җырла та симелле, хура хурләхан, шәлан җырли усәллә.

4. Шыв ытларах өсмелле. Ку кәмәрчак төртөмөшөн /уйрамах чөркүҗшшөн/ кирлө. Кунне газ хушман шыв 1-1,5 литран кая мар өсмелле. Тухтәр хондопротекторсем сырса пама пултарать. Вөсем кәмәрчакри нүрөк виҗине үстерөҗсө, ун пиҗөлөхне, сирөплөхне вәйләтәҗсө.

5. Хәвәра упрәр. Сыпәсем ыратаҗсө пулсан чир вөрөлөсси те ча-сах. Җавәнпа урасене – әшәра, пуҗа сивөре тытмалла, ытлаши ывәна-сран, стресран, шәна-сран асәрханмалла.

– Коньки спортне питө килөштеретөп. Пиччепе әмәртмалла ярәнатпәр. Унран та иртсе каясчө-ха.

МӘЯ ӘШӘТМА

Сивө сил сине шәннипе май шыҗсан, хытах ыратма пусласан кил-тех сиплө маҗ хәтөрлеме пулать. 4 чөй кашәкө тәварлә мар услам җәва чәрәш тәрри куракөн /хвоц полевой/ 1 чөй кашәкө порошокө-пе хутәштармалла. Маҗа мәя сөрмелле, сиелтен полиэтиленпа вит-мелле, әшә тутәрпа сыхмалла. Җаплах сывәрмалла. Икө-виҗө кун сип-ленсен ыратни иртет.

ЧАПӘР ШӨВЕКӨ

Пит нервө /тройничный нерв/ шыҗса аптратсан, чир вәраха кайсан чапәр куракө /чабрец/ ыратнинчен хәтәлма пуләшәть. 1 апат кашәкө курака тин вөрөнө 1 стакан шыва ярса 1 сөхет лартмалла, сәрәхтар-малла. Кунне 3 хут стаканән виҗсөмөш пайө чухлө өсмелле. Ыратни малтанхи кунах ләпланәть. Виҗө стакан шөвөк өҗсе ярсан чир иртет. Вәл хәй пирки аса илтерсен татах өҗме юрать.

СҮРХАХӨ ЛАЙӘХ

Юн пусәмө үснинчен /гипертони/ сипленме асәрхан майәрөн шал-ти сурхахө кирлө. Каҗхине 1 чөй кашәкө чөртавара эмальненө савә-та хумалла, 1 стакан сивө шыв ямалла. Җөр қаҗа лартмалла. Ирхине вөрөме көртмелле, 3 минут пөҗсөрмелле. Сүләм сине илсен савә-та әшә чөркөсе 30 минут лартмалла, сәрәхтармалла. Выҗ хырама, ирхи апатчен 1 сөхет маларах, өсмелле. Кашнинчөх сөнөрен хәтөр-лесе сываличченөх сипленмелле.

КАЛАНХОӨ СИПЛЕТ

Гастрита пула апат хуранө час-часах ыратсан чөрөче анинче үсөк-кен каланхоө сипленни ыра витем күрет.

Каланхоө сүлсисене вөтетмелле, марля витөр пәчәртаса сөткенне юхтармалла. 1 стакан сөткөн кирлө. Әна 1 стакан шура эрөхө, 3 апат кашәкө пылла хутәштармалла. Холдильникре пөр эрне лартмалла. Выҗ хырама 1-ер апат кашәкө өсмелле. Эмөл пөтичченөх сиплен-мелле. Сывләх чылай лайәхланәть, ыратма пәрахәть.

**АЛОЭПЕ
УКСУС**

Варикозран сипленнө чух-не килте хәтөрленө маҗ хуш-ма витөм күрет. Вәл урара юн сүрөссине лайәхлатать, ырат-нине, чикеленине ирттерет.

Вәтам икө кишөре тасатмал-ла, вөтө төркәпа хырмамалла. Пөр эрне холодильникре тыт-на алоэ сүлсисине вөтетмелле. Вәл пөтөмпө сур стакан кирлө. Вөтетнө кишөрпе алоэне блен-дера пөрле ярса нимөрлөмел-ле. 1-2 апат кашәкө панулми ук-сөҗ хушмалла.

Маҗа урари сиенленнө венә-сене кунне икө хут сөрмелле. Сур сөхетрен пүлөм температу-риллө шывпа суса тасатмалла.

Асәрханәр! Уса суран, язва пулсан маҗ сөрме юрамасть.

**СӨТЛӨ ТАЛ
ПИҢЕН**

Чирлө пөвөре пуләшма сөт-лө тал пиҗенрен /расторопша/ сиплө шөвөк хәтөрлөмелле.

Сөтлө тал пиҗенөн 30 грамм вәррине сәнәх пуличчен вөтет-мелле, сур литр шыва ямал-ла. Вәйсәр сүләм сине шөвөк сурри таран хухиччен вөрөт-мелле. Сәрәхтармалла. Иртен пусласа каҗчен кашни сөхетре 1-ер апат кашәкө өсмелле. Сип-лев курсө – 1 уйәх.

Чир шала кайна пулсан икө эрне тәхтанә хыҗсан тепөр курс ирттермелле. Е кунне 3 хут апат-чен 30 минут маларах сөтлө тал пиҗенөн 1 чөй кашәкө вәррине майөпен чәмлөса симелле.

Куллен-куна

**СЕНКЕР ЧЕЧЕК
ХӘВАТЛА**

Чөре чирлө чухне сенкер чөчөк /синюха голубая/ тымарө кушак куракөпө /валериана/ чөре куракөнчен лустырник/ те хәватләрах витөм күрет.

Җавәнпа чөре тата юн тымарөсен чирөсенчен кәна мар, ыйхә вөҗсен, пуҗ ыратсан, депрессирен, нервсем, әс-тән өҗсө пәсәлсан, вә-рах бронхитран, үслөкрен, хырамахлапа вуник пумәклә пыршә язвин-чен сипленме, организмран шлаксөмпө тәварсене кәларма, юнри хол-лестерин шайне чакарма, сывләха пөтөмөшлө лайәхлатма, иммуни-тета үстерме пуләшәть.

□ Чи ансат реҗепт. Вөтетнө типө 1 чөй кашәкө сенкер чөчөк тымар-не тин вөрөнө 1 стакан шыва ямалла, сур сөхетрен сәрәхтармалла. Кунне 3 хут апат хыҗсан стаканән виҗсөмөш пайне өсмелле. Курс – 3 эрне. Пөр эрне тәхтанә хыҗсан тепөр курс ирттермелле.

□ Шәнса пәсәлсан, бронхит, үслөк, үпкө туберкулезө, коклөш, үпкө абсцөсө, пневмони аптратсан. Тин вөрөнө 1 стакан шыва вөтетнө 2 апат кашәкө тымар ямалла. Шыв мунчине лартса 15 минут пөҗсөрмелле. Ил-сен 1 сөхетрен сәрәхтармалла. Малтанхи каләпәшне ситерме вөрөнө шыв хушмалла. Кунне 3 хут апат хыҗсан 1-ер апат кашәкө өсмелле.

□ Тытамак, ыйхә вөҗси, пуҗ ыратни, депресси, невроз аптратсан, хәрасан, нервсем пәсәлсан, ытлаши пәлхансан, истери пуслансан. Вөтетнө 2 апат кашәкө тымара 1 стакан шыва ямалла. Шыв мунчине лартса 30 минут вөрөтмелле, илсен 10 минутран сәрәхтармалла. Кун-не 3 хут апат хыҗсан 1-ер апат кашәкө өсмелле.

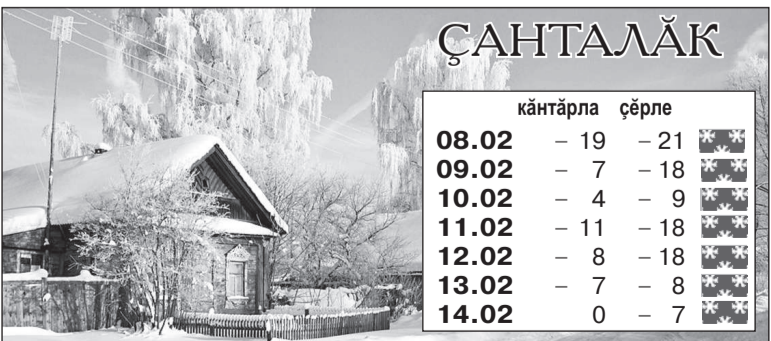
АПЕЛЬСИН, МЕЛИССА

◆ Ләплантаракан чөйө апельсин хуппипө мелиссаран хәтөрлө-ме пулать. 1-ер чөй кашәкө мелиссапа вөтетнө апельсин хуппине тин вөрөнө 1 стакан шыва ямалла. Савәта сәтә хупса 10 минут лартмал-ла та сәрәхтармалла. Кунне 2-3 хут 1-ер стакан шөвөкө 1-ер чөй ка-шәкө пылла өсмелле. Пыла шөвөкө ярса ирөлтөрмелле мар, кашәк-па илсе хыпмалла.

◆ Гипертони чухне юн пусәмне чакарма лайәх сунә 2 апельсин-па лимона хуппипөх тата вәррисөр аш арманөпө авәртмалла. Түнө шур җырли /клюква/ 500 грамм тата вөтө төркәпа хырна 1 пуҗ ыхра, кәштах пыл хушмалла. Ирхине тата каҗхине 1-ер апат кашәкө симөл-ле. Хутәша сөсе пөтернө хыҗсан 10 кун тәхтамалла. Унтан тепөр курс ирттерме юрать.

ҖАНТАЛАК

	кәнтәрла	сөрле	
08.02	- 19	- 21	☄☄
09.02	- 7	- 18	☄☄
10.02	- 4	- 9	☄☄
11.02	- 11	- 18	☄☄
12.02	- 8	- 18	☄☄
13.02	- 7	- 8	☄☄
14.02	0	- 7	☄☄

Гастрит

ЭМЕЛ КУРАКӐСЕМПЕ

Гастритпа аптрасан эмел куракӑсемпе сипленни ҫамӑллах кӑрет. Вӑсемпе хырамӑлах сӑткенӑн йӑҫеклӑхӑ мӑнле пулнини шута илсе усӑ курмалла.

Йӑҫеклӑх пысӑк

◆ Вӑтетнӑ типӑ 1 апат кашӑкӑ хупах сӑлсине тин вӑренӑ 1 стакан шыва ямалла, 2 сехетрен сӑрӑхтармалла. Кашни апат хыҫҫӑн 2-шер апат кашӑкӑ ӑҫмелле. Курс – сывлӑх лайӑхланиччен.

◆ Пылпа алоз сӑткенне сурмалла хутӑштармалла, сур сехет лартмалла. Кунне 3 хут 1-ер чей кашӑкӑ ҫимелле. Курс – 2 ӑрне. Ҫак рецепт метеоризм чухне те пулӑшать.

Йӑҫеклӑх пӑчӑк

◆ Вӑтетнӑ типӑ 3 чей кашӑкӑ тыр мурне /дымянка лекарственная/ е сӑтлӑ тал пиҫен /расторопша/ шротне, 2 чей кашӑкӑ сив ку-

Сӑтлӑ тал пиҫен

рӑкӑн /цикорий/ тымарне, 1 чей кашӑкӑ сар ҫип утине /зверобой/, 1 чей кашӑкӑ шур тӑрӑлла хыт куракӑ /тысячелистник/ хутӑштармалла. 1 апат кашӑкӑ пухча

тин вӑренӑ 1 стакан шыва ямалла, сивӑсен сӑрӑхтармалла. 3 апат кашӑкӑ ылтӑн хунав /золотой ус/ сӑткенне хушмалла. Унсӑр та юрат. Кунне 3-4 хут апатчен сур сехет маларах ӑҫмелле. Курс – 1 ӑрне.

◆ Е вӑтетнӑ типӑ 2 апат кашӑкӑ армутине /полынь обыкновенная/ тин вӑренӑ сур литр

Тыр мурӑ

шыва ямалла, термоспа 2 сехет лартмалла, сӑрӑхтармалла. Кунне 3-4 хут аптчен 30 минут маларах чӑрӑкшер стакан ӑҫмелле.

Шута илме! Фитошӑвексене ӑҫиччен тухтӑрпа канашласан аван, мӑншӑн тесен вӑсене тӑрлӑ сын организмӑ тӑрлӑрен йышӑнма пултартать.

Диета

Йӑҫеклӑх пӑчӑк чухне хырамӑлах сӑткенӑ тухассине вӑйлатакан апат ҫиме сӑнеҫӑ. Ҫак шутра – ҫӑра мар какайпа пулӑ шӑрпи. Ыратни чаксан нимӑрленӑ яшка, шӑвӑ пӑтӑ ҫиме юрат. Унтан майӑпенех рациона пӑспа пӑҫернӑ катлет, ҫамарта хӑпартмӑшӑ, шыв-

Сар ҫип ути

па пӑҫернӑ чӑх шур ашӑ, пахча ҫимӑҫ нимӑрӑ, пӑҫернӑ ҫамарта кӑртме юрат. Кӑсел, ҫырла мусӑ ӑҫмелле. Сӑт, ытти сӑт ҫимӑҫсем юрамаҫґ.

Йӑҫеклӑх пысӑк чухне чӑх шӑрпине кӑрпе яра пӑҫернӑ сӑллӑ мар яшка лайӑх. Сӑт йӑҫеклӑхе чакарать, савӑнна сӑт яшки ҫиме, сусӑр сӑте чейе е пӑтта хушма юрат. Пахча ҫимӑҫе шывпа е пӑспа пӑҫерсе ҫимелле. Ыратни иртсен рациона пӑҫернӑ ҫамарта, шывра, духовкӑра, пӑспа пӑҫернӑ сӑллӑ мар пулӑпа какай кӑртмелле. Пахча ҫимӑҫе, какай, пулла вӑтетмелле. Сухари, печени, ҫӑпресӑр чустаран пӑҫернӑ кукаль-икерчӑ ҫиме пулат. Йӑҫнӑ сӑт ҫимӑҫсене, вӑсенчен хатӑрленӑ апатсене рационран кӑлармалла.

Йӑҫеклӑх кирек мӑнле чухне те чӑрӑ пахча ҫимӑҫ, улма-ҫырла, тӑварланӑ, тӑтӑмлӑнӑ, пӑрӑҫлӑ ҫимӑҫсем, техӑмлӑхсем, газлӑ шӑвексем юрамаҫґ. Шӑвӑ тата хытӑ апатсене пӑрле ҫимелле мар.

ЙӑРКЕНЕ КӑРЕТ

Султалӑкра пӑрре ҫак хутӑшпа сипленни пырӑлӑх ӑҫне йӑркене кӑртме, вар хытнини ирттерме, нерв тытӑмне лӑплантарма, ыҫха лайӑхлатма пулӑшать.

Эмальленӑ кастрюле 1 килограмм чуста сӑпри хурса 400 грамм сахӑрпа лайӑх хутӑштармалла. 1 литр шыв ямалла. Вӑреме кӑртмелле те питӑ пӑчӑк сӑллӑм ҫинче 2 сехет пӑҫермелле. 2,6 литр шыв хушса пӑтрятмалла, тата 20 минут пӑҫермелле.

Вӑрекен пастӑна пӑтрятсах тӑрса 200 грамм ыраш ҫӑнӑхӑ, 200 грамм услам су хушмалла. Сӑрӑхтармалла. Ашӑ хутӑша 300 грамм хуратуп пылӑ яра калпех лайӑх пӑтрятмалла. Холодильникре упрамалла.

Кирлӑ виҫесене кашнинчех ашӑтса кунне 3 хут апат хыҫҫӑн 2-шер апат кашӑкӑ ӑҫмелле. Курс – хутӑша ӑҫсе пӑтериччен.

ШУРА ЧӑРАШ ЛӑССИ

Шура чӑраш /пихта/ лӑссине /хӑлле пухнине мар/ вӑтетмелле, кӑленчене хӑрринченех тулттармалла. Малтанах апат тӑварӑ яра ирӑлтернӑ 70 процентлӑ спирт /10 пай спирта – 1 пай тӑвар/ хушмалла. Тӑтӑтӑм ырашӑна 5 кун лартмалла. Вӑхӑт-вӑхӑтпа хытӑ силесе илмелле. Сӑрӑхтармалла.

Хутӑша чылайччен упрама юрат. 1 апат кашӑкӑ настойкӑна 10 апат кашӑкӑ шыва ямалла. Эмальленӑ савӑтпа вӑретсе илмелле. Ангина чухне пуҫ ҫийӑн тӑклӑ алшӑллипе витӑнсе кастрюльтен ҫӑкленекен пӑспа 10-15 минут сывламалла.

ИРСЕРЕН –
ВЫҪ ХЫРАМЛА

Хырамӑлах язвинчен сипленме пулӑшакан витӑмлӑ рецептсенчен пӑринпе паллаштаратпӑр.

ӑне е качака сӑчӑ /лавккара туяни мар, килти пулсан лайӑхрах/ кирлӑ. 1 стакан сӑт илмелле, суррине тепӑр стакан ямалла. Пӑр стаканрине вӑретмелле, 1-ер апат кашӑкӑ услам сӑпа пыл хушса лайӑх пӑтрятмалла. Тепӑр стакан сӑте килти чӑх ҫамартине чӑрӑлӑ яра лӑкамалла. Унтан стакансенчи хутӑшсене пӑрле яра пӑтрятмалла.

Хутӑша ирсерен выҫ хырамла пӑр кун та сиктермесӑр икӑ ӑрне ӑҫмелле. Тӑватӑ ӑрне тӑхтанӑ хыҫҫӑн тепӑр курс ирттермелле. Ҫак йӑркепе сываличчен сипленмелле. Профилактика тӑллевӑпе сиплеве кашни сур султа пӑрре ирттерме юрат.

ПУРНАҪ ЭЛИКСИРӑ

Вӑл чирлесен хӑвӑртрах ура ҫине тӑма, вӑй пухма, чирлӑ вар-хырамла пулӑшать. Эликсир султалакра виҫӑ хут – суркунне, сӑлла, кӑркунне – икшер ӑрне ӑҫмелле. Пӑр сын валли 1 курс ирттерме 2 килограмм сӑлӑ кирлӑ.

400 грамм сӑлле лайӑх сӑмалла. Тин вӑренӑ 6 литр шыва ямалла, сӑллӑм ҫине лартмалла, сурри таран хухсан сӑрӑхтармалла. 100 грамм пыл хушмалла та савӑта хупӑлчӑпа ҫӑтӑ витмелле, тепӑр хут вӑреме кӑртмелле. Сӑллӑм ҫинчен илсе таса кӑленчесене ямалла.

Усӑ кура умен кирлӑ виҫене каштах лимон сӑткенӑ хушмалла. Ирхи апат умен выҫ хырамла, кӑнтӑрлахи апатчен икӑ сехет маларах, кӑнтӑрлахи апат хыҫҫӑн тӑватӑ сехетрен 2-шер стакан васкамасӑр ӑҫмелле.

Килти мелсем

МУСКАТ МАЙӑРӑПЕ

Варикоз аптратсан ҫӑнӑх пуличчен вӑтетнӑ 200 грамм мускат майӑрне 1 литр шура эреге яра 10 кун лартмалла. Кунне 3 хут апатчен сур сехет маларах 20-шер тумлам ӑҫмелле. Усӑ кура умен настойкӑна силлесе илмелле.

ӑҫсе янӑ хыҫҫӑн 7-10 кун тӑхтамалла та маларах хатӑрленӑ ҫӑнӑх виҫе настойкӑна татах ӑҫме тытӑнмалла. Чылайччен сипленме тивет.

ШАӑНАР ТУРТАТЬ

Каҫ ӑнне ура сӑрлет, мышӑҫсем ыратасґ, ҫӑрле шаӑнар туртса аптратать пулсан шампиньонпа сипленсе пӑхма пулат.

200 грамм чӑрӑ кӑмпана аш арманӑпе вӑтетмелле. Пулнӑ пӑтта чӑрӑк чей кашӑкӑ тӑвар тата чей кашӑкӑн 1/5 пайӑ чухлӑ лимон йӑҫекӑ е 1 чей кашӑкӑ лимон сӑткенӑ хушса пӑтрятмалла. Холодильникре лартмалла. Кунне 2 хут 1-ер апат кашӑкӑ ҫимелле. Хутӑш 3 куна ҫитет. Тата 2 хут ҫӑнӑрен хатӑрлемелле. Сиплев курсӑ – 9 кун.

ҪУРШАР КАШӑК

Хӑрен тымарӑпе лимон сӑткенӑн хутӑшӑ ӑпкере, сывлав сӑлӑсенче, гайморит чухне пухӑннӑ лӑймакана кӑларма пулӑшать. Вӑл пӑрешӑн, ват хӑмпешӑн, вар-хырам сӑлӑшӑн пачах сиенсӑр пулнине паха. Унсӑр пуҫне хӑренне лимон хутӑшӑ шӑк вӑйлӑ хӑвалать. Савӑнна ӑт тӑртансан, шыв чирӑ /водянка/ пулсан уйрамах усӑллӑ.

Теркӑпа хырнӑ 150 грамм хӑрен тымарне 2-3 лимон сӑткенӑпе хӑйма пек пуличчен пӑтрятмалла. Кунне 2 хут – ирхине тата каҫхине – суршар чей кашӑкӑ ҫимелле.

Ешӑл аптека

ВАТ ШӑВЕКНЕ КӑЛАРАСҪӑ

Санталак сивӑ тӑнӑ тапхӑрта япаласен ылмашӑнӑвӑ вӑрахланать. Нумай ҫинипе, сахал хушканипе вар-хырам тулса ларать, апат ирӑлесси япӑхат. Вар-хырам сӑлӑн вӑрах чирӑсем час-часах вӑрӑлесґ. Ҫак тӑслӑхре ват шӑвекне хӑвалакан кураксен пухисем лару-тӑрӑва ҫамӑллатма пулӑшасґ.

□ Вӑтетнӑ типӑ 1-ер апат кашӑкӑ пӑтнӑк /мята перечная/ сӑлсине тата шӑлан ҫырлине хутӑштармалла. Тин вӑренӑ 1 стакан шыва ямалла, сур сехетрен сӑрӑхтармалла. Кашни апатчен сур сехет маларах 1-ер стакан ӑҫмелле.

Шута илме: ват шӑвекне хӑвалакан курак пухисен шӑвекӑсемпе курссемпе ҫак схемӑпа сипленмелле: икӑ ӑрне ӑҫмелле, виҫӑ ӑрне тӑхтамалла, калпех икӑ ӑрне ӑҫмелле...

□ Вӑтетнӑ типӑ 1-ер апат кашӑкӑ сар ҫип утине /зверобой/, кукурус ҫӑҫине /кукурузные рыльца/

ура ҫырлин /толокнянка/ сӑлсине хутӑштармалла. Вӑри 2 литр шыва ямалла, вӑреме кӑртмелле, вӑтам сӑллӑм ҫинче 10 минут тытмалла. Илсен пӑр сехетрен сӑрӑхтармалла. Тӑватӑ-пилӑк пая уйӑрса апатчен сур сехет маларах кун тӑршӑнче ӑҫсе ямалла.

□ Вӑтетнӑ типӑ 1-ер апат кашӑкӑ эмел куракӑн /ромашка аптечная/ чечекне тата матрӑшкене /душица/ хутӑштарса тин вӑренӑ 1 литр шыва ямалла. Сур сехетрен сӑрӑхтармалла. Кунне 3 хут апатчен сур сехет маларах 1-ер стакан ӑҫмелле.

Асӑрханӑр! Ват шӑвекне кӑларма пулӑшакан кирек мӑнле куракпа сипленме пуҫличчен тухтӑрпа канашламалла. Мӑншӑн тесен хӑш-пӑр ҫынсен ват хӑмпинче чулсем пулма пултараҫґ – курак шӑвекне ӑҫсен вӑсем куҫса ват сӑлне хупласа лартас хӑрушлӑх пур. Мӑн те пулин канӑҫсӑрлантарма пулсанах /сӑварта йӑҫӑ тӑрат, апат хуранӑ ыратать.../ тӑрех тухтӑр патне каймалла.

ПУЛА ҪИНЧЕН

Диетологсем сывлӑха пулӑшма ӑрнере пӑр хут та пулин пулӑ апаҫӑ ҫимелли ҫинчен асӑрхаттараҫґ.

Пулла организм какайран ҫамӑлрах йышӑнать, вӑл хӑвӑртрах ирӑлет. Унӑн белоӑк аш белоӑкнен нимӑнне те кая мар – унра та нимӑнне улӑштарма ҫук ҫав аминокислотасем пур. Ҫав шутра – чӑрепе юн тымарӑсен тата нерв чирӑсенчен хӑтӑленме пулӑшакан таурин йӑҫекӑ.

Тауринпа океан пуллисем,

креветка, кальмар уйрамах пуян. Пулӑн сӑллӑ йӑҫекӑсене пула ӑна юратса ҫиекенсен куҫ ҫивӑчлӑхӑ лайӑх, нервсем сирӑп, япӑх холестерин шӑйӑ пӑчӑк, чӑри сывӑ. Вӑсен шыҫӑ чирӑсем те сайрарах аталанаҫґ, вӑсем какай кӑмӑллакансенчен ытларах пураҫаҫґ.

Пулӑра В ушкӑнри витаминсем /депрессирен хӑтӑлесґ, ӑтпе ҫӑҫе лайӑхлатаҫґ/, А витамин /куҫ ҫивӑчлӑхӑшӑн пӑлтерӑшлӑ/, Д витамин /ачалӑхра рахитран, ватлӑхра осте-

опорозран хӑтӑлет/, Е витамин /япӑх экологирен тата вӑхӑтсӑр ватӑласран сыхлат/, фосфорпа фтор /шӑл ҫирӑплӑхӑшӑн яваплӑ/, кали /юн пусӑмне йӑркене кӑртет/, селен /иммунитета сирӑплетет, кӑмӑла ҫӑклет/ пур.

Тинӑс е юханшыв пулли усӑллӑрах? Пӑрне ырласа теприне хурлама ҫук. Юханшыв пуллинче калори сахалрах, тинӑс пуллинче сӑллӑ йӑҫек нумай. Унсӑр пуҫне тинӑс пулли йодпа пуяннипе те палӑрса тӑрат.

Тимлӧх

ПУС ТӢРЛӢРЕН ЫРАТАТЬ

Пус тӢрлӧрен ыратма пултарать. Сӓлтавне мӧнле уйӓрмалла тата мӧнле васкавлӓ пулӓшупа усӓ курмалла? Тишкерсе тухар-ха.

Гипертони

Ӣнсе тӧлӧнче туртса, пусарса ыратать. Ӣсӧрсен, сунасласан ыратни вӓйланать.

Малтанхи пулӓшу:

- ◆ пуса сӓлрех хурса, ларнӓ пекрех выртмалла;
- ◆ сӓмка тата тӓнлавсем сине сивӧ шывра йӧпетнӧ алшӓлли хумалла;
- ◆ юн пусӓмне висмелле, вӓл ӓснӧ пулсан врач сӓрса панӓ чакаракан эмел ӧсмелле;
- ◆ юнӓн пӧр пайӧ пусран аяларахи юн тымарӧсем патнелле кусассине лайӓхлатма ура хырӓмӧсем е /тата/ ӧнсе сине горчичник хумалла.

Мигрень

Пус пӧр енчен, час-часах тӓнлав тӧлӧнчен, ыратма пулать.

Малтанхи пулӓшу:

- ◆ пӓлӧме усӓлтармалла, канлӧ вырнасса лармалла е выртмалла;
- ◆ чӓречесене кармалла, сывӓрса кайма тӓрӓшмалла /сывӓрнӓ хысӓн хӓвӓра лайӓхрах туйма пуслатӓр е пус ыратма пӓрахаты/;
- ◆ приступ ниепле те иртмесен сӓра мар пылак чей пӧр чашӓк ӧсмелле;
- ◆ контраст душӧ кӧмелле е урасене ӓшӓ шыва чиксе лармалла, пус сине сулхӓн шыв янӓ грелка хумалла;
- ◆ ура лапписене, тӓнлавсене массаж тумалла.

Стресс

Туртса, ӧнсерен сӓлелле хӓпарса ыратать. Вӓйланса пуса кӓшӓл пек хӧстерме пултарать. Ыратни канӓсӓр паллаха, анча чӓтма сук ыратать тесе калаймӓн.

Малтанхи пулӓшу:

- ◆ пӓлӧме лайӓх усӓлтармалла;
- ◆ пуса хӓвӓр тӧллӧн массаж тумалла;
- ◆ сӓмкаран ӧнсе патнелле шӓлса анмалла;
- ◆ лӧпкерен хӓлхасем патнелле шӓлса пымалла;
- ◆ пус тӓпчинчен мӓй патнелле шӓлмалла;
- ◆ мӓя массаж тумалла;
- ◆ унтан тӓнлавсене васкамасӓр сӧмсӧн шӓлмалла.

СУНАСРАН – ПӓНЧӓ МАССАЖӧ

Сунас чухне сывлава сӓмӓллатма ансат меслет – биологи тӧлӧшӧнчен активлӓ пӓнчӓсене массаж туни – пулӓшать.

1. Пӓнчӓсене ӓшӓ пӓрнесемпе кӓна массаж тумалла.

2. Пӓнчӓсене сӧмсӧн кӓна пусармалла, ыратнине туйсанах процедурӓна тума чӓрӓнмалла.

3. Массаж хусканӓвӧсене пӓнчӓ тавра сехет йӧппи куснӓ мӓй тумалла, пӓнча сӧмсӧн пусмалла /хӓш пӓнчӓсене массаж тумаллине ӓкерчӧкре кӓтарта панӓ/.

4. Кашни пӓнча шӧвӧр тата пус пӓрнесемпе 1-ер минут массаж тумалла. Симметрильӧ пӓнчӓсене пӧр вӓхӓтра пусармалла. Витӧмне вӓйлатма массаж вӧсӧнче йывӓс патакпа пӧтӧм пӓнча пусарса тумалла. Процедура хысӓн пӓрнесемпе сӓмса шӓммине тата сунаттисене сӧмсӧн сӓтӓрса илмелле.

5. Ӣт-пӓ температури ӓснӧ пулсан массаж тума юрамасть.

6. Прцедурӓна кунне икӧ хут тумалла.

Шута илме! Вӓраха кайнӓ сунас лор-чирсем пирки кӓна мар, организмри ытти амак /аллерги, иммунитет чакни/ пирки те асӓрхаттарма пултарать. Сӓванпа малтан сӓлтавне пӧлмелле.

СУХАН ХУППИПЕ ПӧТНӧК

Пӧр литр банкине типӧ сухан хуппине пусармасӓр хӧрринченех тултармалла. Сивӧ шыв ярса силлемелле те шывне тӓкмалла. Йӧпе хупӓ пусӓрӓнать. Типӧ пӧтнӧк /мята перечная/ 1 стакан тата 0,7 литр шурӓ эрех хушмалла. Банкӓна хупӓлчапа сӓтӓ хупса тӧттӧм вырӓна 3 талӓка лартмалла. Сӓрӓхтармалла, кӧленчене ярса лайӓх пӓкӓ-

ламалла – настойка хатӧр. Вӓл сӓра чей тӧслӧ, тахсанченех упранма пултарать. Грипран тата шӓнса пӓсӓласран хӓтӧленме кунне 3 хут 1-ер чей кашӓкӧ, шӓнса пӓсӓлнин малтанхи паллисене асӓрхасанах кунне 3 хут 1-ер апат кашӓкӧ /апат хӓсан сӓнине уямасӓр/ ӧсмелле. Сиплев курсӧ – 1-3 кун.

ДИАБЕТ АПТРАТСАН

Халӓхра сахӓр диабечӧпе чирленӧ чухне мӧнле апатланмалли пирки хӓйне евӧр йӓнӓш ӧненӓ питӧ нумай. Вӧсене шута илсен сывлӓха сиенлеме пулать. Тухтӓрсен сӧнӧвӧсене пӓхӓнсан чылай тӧрӧсрех пулӧ.

1. Чылайӓшӧ услам сӓу тип суран калориллӧрех тесе шухӓшлать. Тӧрӧссипе вара 100 грамм услам сӓура – 720 ккал, 100 грамм тип сӓура – 900 ккал. Ку – сӓут сӓанталӓкра чи пысӓк калори.

2. Пыл глюкоза шӓйне таса сахӓртан чылай хӓвӓртрах хӓпартать.

3. Сахӓр диабечӧпе чирлӧ чухне шикленмесӧрех сӓкӓр, сӧрулми, макарон сӓме юрять. Анчах висӧллӧ тата сӓусӓр кӓна.

4. Юнри глюкоза шӓйне сӓусӓрлатнӓ /обезжиренный/ кефир вӓйлӓ ӓстерет, мӧншӧн тесен унра организм сӓмӓллӓн йышӓнанакан лактоза пур.

5. Совет тапхӓрӧнчи тухтӓрсем сахӓр диабечӧпе чирлӧ сӓынсене йӓсӧ улма-сӓырла пылаккинчен усӓллӓрах, мӧншӧн тесен пылакки глюкоза шӓйне витӧм кӓрет тесе ӧненӧтнӧ. Юлашки сулсенче вара ӓсчӓхсем симӧс панулмипе банан сахӓра пӧр пекех хӓпартнине тӧпчесе пӧлнӧ.

6. Сӓра – спиртлӓ шӧвексенчен пуринчен те чи калорисӧрри. 100 грамм сӓрара калори улма-сӓырла сӧткӧнӧнчи чухлех.

Ӣсен-тӓран

ПӓРЕ ЧЕЙӢН ВИТӧМӧПЕ

Пӓре чирӧ гломерулонефрит аптратсан фитотерапи сиплӧ витӧм кӓрет. Пӓре чейӧ /почечный чай, ортосифон тычиночный/ питӧ усӓллӓ. Ӑна аптекарӓ туянма пулать.

□ Вӧтетнӧ типӧ сӓур чей кашӓкӧ пӓре курӓкне тин вӧренӧ 1 стакан шыва ямалла. Вӧреме кӧртмелле те сулӓм сӓнчен илсен савӓта ӓшӓ чӧркесе 20-30 минут лартмалла, сӓрӓхтармалла. Шӧвеке апатчен 20-30 минут маларах сӓуршар стакан ӧсмелле. Курс – 2 уйӓх. 3 уйӓхран – тепӧр курс. Сӓапла сываличенех сипленмелле.

□ Вӧтетнӧ типӧ 1 апат кашӓкӧ шӓлан сӓырлине тин вӧренӧ 1 литр шыва ямалла. Термоспа 3-4 сехет лартмалла та сӓрӓхтармалла. Кунне 4-6 хут ортосифон шӧвекӧ хысӓн чей вырӓнне ӧсмелле.

Вӧсем вырӓнне сӓак курӓксен пуххисемпе /суйласа/ сипленме юрять.

□ Вӧтетнӧ типӧ пӓре чейне упа сӓырлипе /толокнянка/ сӓурмалла хутӓштармалла. 2 апат кашӓкӧ пухха вӧресе сивӧннӧ 1 стакан шыва ямалла. 12 сехет лартмалла та сӓрӓхтармалла. Кунне 2 хут 150-200-шер миллилитр ӓшӓлла ӧсмелле. Курс – 2 уйӓх. 3 уйӓх тӓхтанӓ хысӓн каллех сипленме пусламалла. Сӓапла – сываличенех.

□ Вӧтетнӧ типӧ 3-шер пай ортосифона, шӓнӓр курӓкӧн /породожник/ сӓулсине, календула

чечекне, шӓши кикенекне /череда/, 2-шер пай чӓрӓш тӓррине /хвоц полевой/, шур тӓрӓллӓ хыт курӓка /тысячелистник/, вӧлтрен сулсине хутӓштармалла. 1 апат кашӓкӧ пухха тин вӧренӧ 1 стакан шыва ямалла. Савӓта ӓшӓ чӧркесе 30 минут лартмалла. Кунне 2-3 хут 50-шар миллилитр ӧсмелле. Курс – 2 эрне.

□ 3 пай йӧтӧн вӓррине, 2 пай хурӓн сулсине, 1 пай хурӓн сӓырлин сулсине хутӓштармалла. 1 апат кашӓкӧ чӧртавара сӓур литр шыва ямалла. 2-3 минут вӧретмелле, унтан савӓта ӓшӓ чӧркесе 1 сехет лартмалла, сӓрӓхтармалла. Кунне 3-4 хут апат умӧн сӓуршар стакан ӧсмелле. Курс – 2 эрне.

Шута илме! Сипленнӧ вӓхӓтра диетӓна пӓхӓнмалла, рационран тӓварлӓ, пӓрӓслӓ, техӧмлӧхсемлӧ, тӧтӧмленӧ, суллӓ апатсене, чейе, кофӧне, газлӓ шӧвексене кӓлармалла.

Унсӓр пусне сӓулталӓкра икӧ хут организма тасатмалли курс ирттерсен лайӓх. 1-ер стакан типӧ курагана, исӧме, хура сливӓна тата асӓтӓрхан мӓйӓрне аш арманӧпе авӓртмалла. 1 стакан пылпа хутӓштармалла. Ирхине тата кашкине 1-ер апат кашӓкӧ сӓимелле. Хутӓш пӧтиченех сипленмелле.

КУПӓСТА СӧТКЕНӧ

Ӣте шурӓ пӓнчӓсем илемсӧрлетсен /вителиго/ купӓста туни сӓлӓнӓс кӓрет. Ӑна тасатмалла, вӧтӧ теркӓпа хырмалла, пӓчӓрта са сӧткенне юхтармалла, пӧчӧк кӧленчене ямалла. Холодильникре упрамалла.

Сӧткенне сӧрлене хирӧс шурӓ пӓнчӓсене сӧрмелле. Ку чир сарӓлассине чарса лартма тата пӓнчӓсене кӓштах тӧксӧмлетме пулӓшать. Сиплев валли 5-6 купӓста туни кирлӧ.

Шута илме

ЧӧРЕ МӧН ЮРАТМАСТЬ?

Чӧре пирӧн ӧмӧр тӓршӧпех ӧслет – унсӓр пурнӓс сук. Ӑна тимлӧ упрамалла, вӓл мӧн юратманнине пӧлмелле.

✓ Тӧрӧс мар апатланнине, рационра консервланӓ, сӓуллӓ сӓимӧссем, ӓшаланӓ, искусствӓлла техӧмлӧхсем хушнӓ апат нумай пулнине юратмасть. Сӓав вӓхӓтрах рационра чӧрӧ пахча сӓимӧсӧпе улма-сӓырла, ешӧл, пулӓ, таса шыв, тулли тӧшӧллӧ кӧрперен пӧсӧрнӧ пӓтӓ сахал пулсан стенокарди, атеросклероз аталанас хӓрушлӓх тата ытларах ӓсет.

✓ Сахал хускалнине. Сӓуран сӓуреме кӓмӓлламасан, кашни ка с телевизор умӧнче сӓыхса лартнӓ пек ларсан, сӓав вӓхӓтрах физкультурӓпа пачах туслӓ пулмасан, ӧсрӧ те ытларах ларма тивсен чӧре чирлеме те пултарать.

✓ Чӧрене ытлашши ви сӧе те йывӓрлӓх кӓрет. Кӧлетке ви сӓин кашни килограммӧнче икӧ километра яхӓн капилляр. Ви с 5 килограмм хушӓнсан та чӧрене юна 10 километра инсӧрех хӓвалала тивет. Юн тымарӧсем хӧсӧннӧ пулсан вара чӧре ӧсӧ тата ытларах кӓткӓсланать.

✓ Сиенлӧ йӓласем. Алкоголиксен чӧри хытӓ хавшанӓ. Юн тымарӧсем те сывӓ мар, хӓш-пӧр тӧлте вӧсем сарӓлнӓ, хӓш-пӧр тӧлте хӧсӧннӧ. Сӓавна пула пус ыратать, ӓш пӓтранать, хӓстарать, мышцӓсем хытасӧсӧ. Сигарет тӧтӧмне пӧрре туртса илсенех юн тымарӧсем хӧсӧнне пусласӧсӧ. Чӓрӓнмасӓр тенӧ пек мӓкӓрлантаракансен юн тымарӧсем ялан хӧсӧнчӧк пулни чӧрене юнпа тивӧстерессине япӓхлатать, инфаркта сывхартать.

✓ Чӧре стреса юратмасть. Унсӓн савӓнӓс пӧлтерӧшлӧ, япӓх туйӓмсем сиенлӧ. Унсӓр пусне чӧре чирӧсем йӓхран ку сӓма пултарасӧсӧ.

Суйлама

ТИП СУ ЯРСА СИЕР-И?

Мёнле кӑна тип су кӑлармӑсӑ. Вӑсем кашни хӑйне евӑрлӑхпе пӑлӑрса тӑраҫӑ. Тӑплӑнрех каласа парар-ха.

Тӑрлӑ витаминпа, ҫуллӑ йӑҫексемпе пуян су пирӑн организмӑ йӑркеллӑ ёҫлеме кирлӑ. Ҫавӑн пекех вӑл чирсенчен хӑтӑлет, сиплет. Диетологсем апата куллен 50 грамм таран ҫӑра мар су хушма сӑнеҫӑ. Ҫавӑн пек чухне кӑна пирӑн рацион шайлашуллӑ пулать. Тӑрлӑ сортпа усӑ курсан лайӑхрах. Пӑрисем юри холестерин шайне йӑркере тытса тӑма пулӑшаҫӑ. Теприсене услам су вырӑнне килти чуста хушма юреть.

Анчах ҫусенчен хӑшӑсем вӑрилентернӑ чухне сиплӑ енӑсене ҫухатнине шута илмелле. Йӑҫекленсе питӑ сиенлӑ япаласем кӑларӑҫӑ. Вӑсене сиенсӑрлетме энерги нумай кирлӑ, ку пӑвер ёҫне япӑх витӑм кӑрет.

Онкологсем пӑлӑртнӑ тӑрӑх, ҫӑва ҫатмара, фритюрта темиҫе хут вӑрилентерсен унра канцерогенлӑ япаласем пухӑнаҫӑ. Вӑсене пула организмра шыҫӑсем аталанаҫӑ. Специалистсем ҫак сӑнӑвӑсем вара пурне те кирлӑ пулма пултарӑҫӑ.

Кокос ҫӑвӑ

Япаласен ылмашӑнӑвне вӑйлатакан лаурин йӑҫекӑе пуян. Вӑл 90 процент таран ҫӑра ҫусенчен тӑраты, ҫав тери калориллӑ. Питӑ пысӑк температурӑра та пахалӑхне ҫухатмасть. Чуста хушма лайӑх.

Арахис ҫӑвӑ

Япӑх холестерин шайне чакарать. Вӑри температурӑна питӑ ҫӑтӑмлӑ тата шӑрши техӑмлӑ пулнине кура тасатнӑ /рафинированное/ ҫупа фритюрта апат хатӑрленӑ чухне усӑ курма сӑнеҫӑ.

Олива ҫӑвӑ

Ҫӑре ёҫне лайӑхлатать. Сивӑлле юхтарнӑ су уйрӑмах паха. Апат хӑвӑрт хатӑрлеме, салата хушма юрӑхлӑ. Ӑшалама 180 градус температурӑра аван.

Кавӑн тӑшшин ҫӑвӑ

Лайӑх холестерин шайне ӑстерет. Иммуניתета пулӑшакан цинкпа пуян. Су вӑрилентернине тӑсеймест, ҫавӑнпа ӑна сырткаламалли апата, кака я пиҫсе ҫитнӑ хыҫҫӑн хушмалла.

Йӑтӑн ҫӑвӑ

Ҫӑрепе юн тымарӑсене хӑтӑлекен, пӑре ёҫне лайӑхлатакан, вар хытнине ирттерекен омега-3 ҫуллӑ йӑҫекӑн /60 процент/ чи пуян ҫӑлкуҫӑсенчен пӑри. Соус, салата хушмалли хутӑш хатӑрлеме усӑ кураҫӑ.

Рис ҫӑвӑ

Е витаминӑн тӑлӑнмелле ҫӑлкуҫӑ, ватлӑх юхӑмне вӑрахлатакан виҫӑ тӑрлӑ антиоксидантпа /токоферолпа, токотриенолпа, оризанолпа/ пуян. 254 градус вӑри температурӑна та ҫӑтӑтӑ. Апата кӑштах ҫусӑрлатать.

Кунжут ҫӑвӑ

Е витамин нумайнине кура ҫӑрепе юн тымарӑсен тата иммун тытӑмӑн сывлӑхне лайӑхлатать. Апата ӑна пиҫсе ҫитнӑ чухне хушмалла, мӑншӑн тесен хӑвӑрт ҫунса ларать. Салатпа маринад валли лайӑх.

Трюфель ҫӑвӑ

Ӑна юхтарса мар, трюфель кӑмпана олива е иҫӑм ҫӑвне

яrsa хатӑрлӑҫӑ, темиҫе кун лартаҫӑ. Апата тутӑ кӑртме, макарона е риспа пӑҫернӑ ризотто апата хушаҫӑ. Вӑрилентерсен пахалӑхӑ пӑтет.

Аҫтӑрхан мӑйӑрӑн ҫӑвӑ

А, Е, С, В витаминсем, макротата микроэлементсем /цинк, пӑхӑр, йод, кальци, магни, тимӑр, фосфор/ пур. Аслӑ ҫулсӑнчи ҫынсене кирлӑ. Маринада, салата, пулӑ апатне хушма сӑнеҫӑ.

Хӑвелҫаврӑнӑш ҫӑвӑ

Атеросклерозран хӑтӑлекен Е витаминӑн тӑп ҫӑлкуҫӑ. Унра пӑвер клеткисене, юн тымарӑсене, нерв ҫӑлкенӑсене кирлӑ F витамин та пур. Ӑшалама, пӑшӑхлама, салата яма паха.

Кедр ҫӑвӑ

Ҫуллӑ йӑҫексемпе, аминокислотасемпе, витаминсемпе, макротата микроэлементсемпе пуян. Туберкулез, атеросклероз, гипертони, вар-хырӑм апатна чухне уйрӑмах кирлӑ. Апата хушсан лайӑх.

Иҫӑм шӑммин ҫӑвӑ

Витаминсемпе, микроэлементсемпе, хытаракан япаласемпе пуян. Атеросклероз аталанаҫран хӑтӑлет. Пысӑк температурӑна тӑҫӑмлӑ, тутине те, шӑршине те ҫухатмасть. Салатра, маринадра паха.

Усӑ курма

ШӐМА ПАТРАК

Хӑрарӑмсене шӑмӑ патракласран /остеопороз/ хӑтӑленме тухтӑр ҫыrsa пӑнӑ кальци препаратсемпе пӑрле фитостероидсемпе усӑ курма сӑнеҫӑ. Фитостероидсемпе пуян кураҫ пуххисемпе паллаштаратӑр.

■ Хӑрлӑ клевер чечекӑ 3 пай, вӑрман хӑмла ҫырлин чечекӑе сулҫи 2 пай, хура хурлӑхан пакипе сулҫи 2 пай, мелисса 1 пай кирлӑ. 2 апат кашӑкӑ пухха тин вӑренӑ ҫур литр шыва ямалла, ӑшӑ вырӑнта 45 минут лартмалла та сӑрӑхтармалла. Апатчен 15-20 минут маларах пӑрешкел виҫесемпе кун тӑршӑнче ёҫсе ямалла.

■ Сырлан /облепиха/ сулҫипе хуппи 4 пай, хӑва сулҫи 3 пай, хӑрлӑхен кураҫӑн /иван-чай/ чечекӑе сулҫи 2 пай, пӑтнӑк /мята/ чечекӑ 1 пай кирлӑ. Пӑрремӑш реҫептри пекех хатӑрлесе ёҫмелле.

■ Улӑх тӑрна пӑрҫи /чина луговая/ 3 пай, эмел шур кураҫӑн /шалфей луговой/ чечекӑ 2 пай, ӑт илен кураҫӑн /коровьяк/ 2 пай, хӑрлӑ пилеш 2 пай кирлӑ. 1 апат кашӑкӑ пухха термосри тин вӑренӑ 300 миллилитр шыва ямалла. 1 сехетрен сӑрӑхтармалла. Кун тӑршӑнче темиҫе сӑтӑркӑпа ёҫсе ямалла.

■ Хура мальва чечекӑ 3 пай, хӑмла пучахӑ 2 пай, серте сулҫи 2 пай, эмел шур кураҫӑн чечекӑ 2 пай кирлӑ. 2 апат кашӑкӑ пухха тин вӑренӑ ҫур литр шыва ямалла, 1 сехетрен сӑрӑхтармалла. Кунне 3-4 хут апатчен 15-20 минут маларах ҫӑрӑкшӑр стакан ёҫмелле.

■ Фиточей. 1 чей кашӑкӑ пылак тымар /корень солодки/ порошокне тин вӑренӑ 300 миллилитр шыва ямалла. Термоспа 1,5 сехет лартмалла та сӑрӑхтармалла. 1 чей кашӑкӑ хуратуп пылӑ хушмалла. 3-4 сӑтӑркӑпа пӑр кунра ёҫсе ямалла.

ХӑРТМЕ ПУҪЛИЧЧЕН

□ Хӑлха япӑхрах илтме пуҫланине туйсан ҫак реҫепта усӑ курни ыра витӑм кӑрӑ. Каҫхине ҫывӑрма выртиччен 15-20 минут маларах пӑр шӑл ыхрана хуппинчен тасатмалла, нимӑрлемелле. 2-3 тумлам камфора ҫӑвӑ яrsa пӑтратмалла. Хутӑша марлӑпа ҫӑркесе хӑлха шӑтӑкне чикмелле, хӑртме пуҫличчен тытмалла.

□ Ҫапӑнтарнӑ хыҫҫӑн ӑт кӑвакарасран, ыратнине хӑвӑртрах ирттерме тӑрех пулӑ сухан пӑттипе пыла пӑр виҫепе хутӑштарса компресс хумалла. Маҫа шӑнӑр кураҫӑн /подорожник/ сулҫине вӑтетсе ярсан тата лайӑхрах. Компресса кунне 3 хутчен хурса 2-шер сехет тытмалла.

□ Карланкӑ парӑ шыҫсан /аденоиды/ гвоздика техӑмлӑх шӑвекӑе пулӑшӑт. Стакана тӑпне хупламалӑх гвоздика ямалла, тин вӑренӑ шыв хушмалла. Шӑвек хӑмӑр тӑслӑ пуличчен лартмалла, сӑрӑхтармалла. Шӑвекӑе сӑмсана май килнӑ таран тӑтӑшрах тумлатмалла.

Реклама тата пӑлтерӑсем

АУ «Издательский дом «Хыпар»
СДАЕТ ПОМЕЩЕНИЯ ПОД ОФИС
НА 3, 6-7 ЭТАЖАХ
Дома печати.
Справки по телефонам: 28-83-64, 28-83-70, 56-04-17.

ПУЛӐШУ УСЛУГИ

32. Лечение алкоголизма. Анонимно. Консультация бесплатно. С 9.00 до 19 ч., сб., воскр., – с 9.00 до 13 ч. А.: г.Чебоксары. Т. 8/8352/552733. Лиц. ЛО 21-01-001341 МЗ РФ от 17.11.15 г. Имеются противопоказания, проконсультируйтесь со специалистом.

38. Чистка колодцев, скважин. Водоснабжение. Т. 8-967-471-50-70.

45. Лечение алкоголизма, табакокурения. Т.: 8/8352/215345, 89199785855. Лиц. 5001001230 от 08.06.2007. Имеются противопоказания, проконсультируйтесь со специалистом.

152. БУРЕНИЕ скважин на воду. Т. 8-960-302-12-93.

ТУЯНАТӐП КУПЛЮ

18. Бычков, тӑлок, коров, лошадей. Т. 89625994706.
39. Бычков, коров, лошадей. Т. 8-960-310-98-78.

СУТАТӐП ПРОДАЮ

4. Немецкие ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА. Скидки. Гарантия. Замер, д-ка – бесплатно. Т. 89875766562.

Йӑрки пур

ЮН АНАЛИЗӐ ВАЛЛИ

- ❖ Венӑран ирхи 7 тата 9 сехетсем хушшинче, юлашки хут апат ҫинӑ хыҫҫӑн 12 сехетрен кая мар иртсен, юн парӑҫӑ.
- ❖ Ачасенне 5 ҫултан иртсен кӑна венӑран юн илме юрӑт.
- ❖ Юн анализӑ париччен 14 кун маларах эмелсем ёҫме пӑрахмалла.

- ❖ 2 кун маларах алкоголь ёҫме, сулӑ тата ӑшаланӑ апат ҫиме юрамасть.
- ❖ Юн париччен 1 сехет пирус туртмасӑр ҫӑтмалла.
- ❖ Стресран, йывӑр ёҫлесрен 30 минут асӑрханмалла.
- ❖ Чи ҫамрӑк юн ушкӑнӑ – тӑваттӑмӑш, чи ватти – пӑрремӑш.

Редакци асӑрхаттарать: халӑх мелӑсемпе сипленме пуҫлас умӑн тухтӑрпа канашламалла.

<p>«ХЫПАР» Издательство ҫурчӑ автономии учрежденийӑ</p>	<p>УЧРЕДИТЕЛЬ: Чӑваш Республикн Информаци политикипе массӑллӑ коммуникацисен министрствин «Хыпар» Издательство ҫурчӑ Чӑваш Республикн хӑй тытӑмлӑ учрежденийӑ</p> <p>Директор-тӑп тӑп редактор тивӑҫесене пурнӑҫлакан Д.А.МОИСЕЕВ Редактор А.Х.ЛУКИЯНОВА</p>	<p>РЕДАКЦИПЕ ИЗДАТЕЛЬ АДРЕСӐ: 428019, Шупашкар хули, Иван Яковлев проспекчӑ, 13, Пичет ҫурчӑ, III хут. ЫЙТСА ПӐЛМЕЛЛИ ТЕЛЕФОНСЕМ: 56-03-04, 56-00-67. коммерци дирекцийӑ: 28-83-70, 56-15-30 – инспекторсем. hypar2008@rambler.ru</p>	<p>Факс: (8352) 28-83-70 Электронлӑ почта: hypar1@mail.ru</p>
<p>Хаҫата «Хыпар» Издательство ҫурчӑ» АУ техника центрӑнче калӑпланӑ, «Чӑваш Ен» ИПК АО типографийӑнче пичетленӑ, 428019, Шупашкар хули, И.Яковлев проспекчӑ, 13. 64-24-01 – издательство директорӑ. Номере 07.02.2017 алӑ пуснӑ. Пичете графикпа 18 сехетре алӑ пусмалла, 16 сехетре алӑ пуснӑ. Тираж 4676. Заказ 383.</p>			

Реклама тексӑсемпе пӑлтерӑсемшӑн вӑсене паракансем явалӑ.